

Minister Edukacji i Nauki

Przemysław Czarnek

DWM-WOPG.473.127.2023.BP
Warszawa, 05 września 2023 r.

*Szanowni Państwo Kuratorzy,
Szanowni Państwo Dyrektorzy,
Szanowni Państwo Nauczyciele,
Szanowni Państwo Przedstawiciele Organów Prowadzących Szkoły*

w związku ze zbliżającym się rokiem szkolnym 2023/2024 przekazuję informacje na temat rozwiązań systemowych dotyczących kształcenia uczniów przybywających z zagranicy.

1. Przyjmowanie do szkół uczniów przybywających z zagranicy, w tym uczniów z Ukrainy

Dzieci i młodzież przybywające z zagranicy będące w wieku obowiązku szkolnego i obowiązku nauki (7-18 lat) są przyjmowane do publicznych szkół oraz obejmowane opieką i nauczaniem na warunkach dotyczących obywateli polskich. Regulacje w powyższym zakresie znajdują się w przepisach ustawy - *Prawo oświatowe*¹ i rozporządzeniu w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw².

2. Formy wsparcia uczniów przybywających z zagranicy, w tym uczniów z Ukrainy

Z myślą o uczniach przybywających z zagranicy, podlegających obowiązkowi szkolnemu lub obowiązkowi nauki, którzy nie znają języka polskiego albo znają go na poziomie niewystarczającym do korzystania z nauki, funkcjonuje spójny system wsparcia mający pomóc im w adaptacji w polskich szkołach. Uczniowie mogą korzystać z następujących form wsparcia:

- dodatkowe bezpłatne zajęcia z języka polskiego,
- dodatkowe zajęcia wyrównawcze z danego przedmiotu,
- nauka w oddziale przygotowawczym,
- pomoc osoby władającej językiem kraju pochodzenia zatrudnionej w charakterze pomocy nauczyciela.

Mając na względzie potrzeby edukacyjne uczniów przybyłych do Polski z Ukrainy od 24 lutego 2022 r., Ministerstwo Edukacji i Nauki rekomenduje organizowanie nauki tych uczniów w formie oddziałów przygotowawczych.

¹ Art. 165 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - *Prawo oświatowe* (Dz.U. z 2023 r. poz. 900).

² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw (Dz.U. z 2020 r. poz. 1283 z późn. zm.).

3. Szczegółowe rozwiązania dotyczące organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci przybyłych z Ukrainy od 24 lutego 2022 r.

Organizowanie kształcenia, wychowania i opieki dzieci przybyłych z Ukrainy od 24 lutego 2022 r. odbywa się na podstawie:

- ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa³,
- rozporządzenia w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy⁴,
- art. 165 ustawy - Prawo oświatowe,
- rozporządzenia w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi oraz będących obywatelami polskim, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw – zakresie przyjmowania do szkół i form wsparcia ucznia.

Zgodnie z przepisami ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa uznaje się za legalny pobyt obywateli Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do dnia:

- 1) 31 sierpnia 2024 r. – jeżeli te osoby:
 - w dniu 4 marca 2024 r. korzystały z wychowania przedszkolnego, realizowały obowiązek szkolny albo realizowały obowiązek nauki zgodnie z ustawą - Prawo oświatowe lub
 - w dniu 4 marca 2024 r. pobierały naukę w przedszkolu lub szkole funkcjonujących w ukraińskim systemie oświaty z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub
 - nie później niż w roku szkolnym 2022/2023 rozpoczęły naukę w branżowej szkole II stopnia, szkole policealnej lub szkole dla dorosłych;
- 2) 30 września 2024 r. – jeżeli te osoby przystępują do egzaminu maturalnego, o którym mowa w rozdziale 3b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r. poz. 2230), w terminie poprawkowym.

Stosownie do powyższego, w ww. ustawie przedłużono stosowanie rozwiązań w zakresie organizacji kształcenia uczniów przybyłych z Ukrainy.

Stosowne zmiany wprowadzono także w rozporządzeniu z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy.

Analogicznie do poprzednich lat szkolnych w ww. rozporządzeniu:

- 1) przewidziano dodatkowy termin na składanie przez uczniów będących obywatelami Ukrainy deklaracji przystąpienia do egzaminu ósmoklasisty, egzaminu maturalnego i egzaminu zawodowego;

³ Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 103)

⁴ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy (Dz. U. z 2022 r. poz. 645 z późn. zm.)

- 2) określono zakres informacji zawartych w deklaracjach przystąpienia do egzaminu ósmoklasisty, egzaminu maturalnego i egzaminu zawodowego;
- 3) przewidziano dodatkowy termin na przekazanie przez dyrektora szkoły do dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej wykazu uczniów, którzy złożyli deklaracje przystąpienia do egzaminu ósmoklasisty, egzaminu maturalnego i egzaminu zawodowego w dodatkowym terminie;
- 4) umożliwiono uczniowi będącemu obywatelem Ukrainy przystąpienie do egzaminu ósmoklasisty z języka obcego nowożytnego, którego nie uczył się w szkole w ramach obowiązkowych zajęć edukacyjnych.

Ponadto, przedłużono:

- 1) możliwość powoływania do składu zespołu egzaminatorów sprawdzających prace egzaminacyjne uczniów będących obywatelami Ukrainy, którzy przystąpili do egzaminu ósmoklasisty lub egzaminu maturalnego, osób niebędących egzaminatorami wpisanymi do ewidencji egzaminatorów;
- 2) możliwość uczęszczania przez uczniów oddziałów przygotowawczych zorganizowanych w branżowej szkole I stopnia i technikum na zajęcia przeznaczone na osiągnięcie wybranych efektów kształcenia określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego, dostosowane pod względem zakresu treści nauczania oraz metod i form ich realizacji do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia;
- 3) uczeń będący obywatelem Ukrainy uczęszczający do oddziału przygotowawczego nie będzie podlegał klasyfikacji rocznej, jeżeli rada pedagogiczna uzna, że uczeń ten nie zna języka polskiego lub znajomość języka polskiego jest niewystarczająca do korzystania z nauki lub zakres realizowanych zajęć edukacyjnych uniemożliwia przeprowadzenie klasyfikacji rocznej; uczeń ten nie będzie podlegał również klasyfikacji śródrocznej;
- 4) uczeń będący obywatelem Ukrainy będzie mógł ukończyć szkołę podstawową, jeżeli uzyska pozytywne roczne oceny klasyfikacyjne ze wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych realizowanych w klasie VIII oraz przystąpi do egzaminu ósmoklasisty;
- 5) uczeń będący obywatelem Ukrainy nadal będzie miał możliwość uczęszczania na dodatkowe zajęcia lekcyjne z języka polskiego;
- 6) możliwość przyjęcia do przedszkola specjalnego, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej specjalnej, szkoły specjalnej, specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego i specjalnego ośrodka wychowawczego dziecka lub ucznia niepełnosprawnego, na podstawie oświadczenia rodzica lub osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem lub uczniem będącym obywatelem Ukrainy o złożeniu do publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym publicznej poradni specjalistycznej, wniosku o wydanie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego;
- 7) możliwość modyfikowania przez dyrektora szkoły lub placówki, w porozumieniu z radą pedagogiczną i radą rodziców, programu wychowawczo-profilaktycznego realizowanego w szkole lub placówce;
- 8) możliwość zatrudnienia w publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym publicznej poradni specjalistycznej, w uzasadnionych przypadkach i za zgodą kuratora oświaty, osoby niebędącej nauczycielem posiadającej przygotowanie uznane przez dyrektora

poradni za odpowiednie do realizacji określonych przez dyrektora poradni zadań w tym zakresie;

- 9) możliwość zatrudnienia w publicznej placówce oświatowo-wychowawczej oraz publicznej placówce zapewniającej opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania osoby niebędącej nauczycielem.

Z uwagi na stabilną sytuację odnośnie do liczby uczniów będących obywatelami Ukrainy w jednostkach systemu oświaty, nie przedłużono na rok szkolny 2023/2024 rozwiązań dotyczących:

- 1) zwiększenia liczby dzieci w oddziale przedszkola lub oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej oraz liczby uczniów w oddziale klas I–III szkoły podstawowej o dzieci i uczniów będących obywatelami Ukrainy; jednocześnie ww. oddziały ze zwiększoną w latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023 liczbą dzieci i uczniów mogą funkcjonować odpowiednio do ukończenia wychowania przedszkolnego przez dzieci będące obywatelami Ukrainy lub przez cały etap edukacyjny;
- 2) zwiększenia liczby dzieci w oddziale przedszkola integracyjnego, oddziale integracyjnym w przedszkolu ogólnodostępnym, oddziale przedszkola specjalnego i oddziale specjalnym w przedszkolu ogólnodostępnym oraz liczby uczniów w oddziale szkoły integracyjnej, oddziale integracyjnym w szkole ogólnodostępnej, oddziale szkoły specjalnej i oddziale specjalnym w szkole ogólnodostępnej o dzieci i uczniów będących obywatelami Ukrainy; jednocześnie ww. oddziały, ze zwiększoną w latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023 liczbą dzieci i uczniów, mogą funkcjonować przez cały etap edukacyjny;
- 3) zwiększenia liczby uczniów w klasie łączonej w szkole podstawowej specjalnej, szkole ponadpodstawowej specjalnej oraz szkole podstawowej specjalnej i szkole ponadpodstawowej specjalnej funkcjonujących w jednostce pomocy społecznej o uczniów będących obywatelami Ukrainy; jednocześnie ww. klasy, ze zwiększoną w latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023 liczbą uczniów, mogą funkcjonować przez cały etap edukacyjny;
- 4) zwiększenia liczby wychowanków w grupie wychowawczej w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym lub specjalnym ośrodku wychowawczym o wychowanków będących obywatelami Ukrainy; jednocześnie ww. grupy wychowawcze, ze zwiększoną w latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023 liczbą wychowanków, mogą funkcjonować przez cały etap edukacyjny;
- 5) zwiększenia liczby uczniów na zajęciach świetlicowych w szkole podstawowej ogólnodostępnej oraz liczby uczniów niepełnosprawnych na zajęciach świetlicowych w szkole ogólnodostępnej, szkole integracyjnej, szkole ogólnodostępnej z oddziałami integracyjnymi, szkole specjalnej i szkole ogólnodostępnej z oddziałami specjalnymi;
- 6) możliwości złożenia przez rodzica lub osobę sprawującą opiekę nad dzieckiem będącym obywatelem Ukrainy deklaracji o kontynuowaniu w roku szkolnym 2023/2024 wychowania przedszkolnego w danym publicznym przedszkolu lub danym oddziale przedszkolnym w publicznej szkole podstawowej w dodatkowym terminie.

Bez zmian, do dalszego stosowania, pozostają przepisy dotyczące:

- 1) możliwości niepodlegania obowiązkowemu rocznemu przygotowaniu przedszkolnemu, obowiązkowi szkolnemu i obowiązkowi nauki przez dzieci i uczniów będących obywatelami

- Ukrainy, którzy pobierają naukę w przedszkolu lub szkole funkcjonujących w ukraińskim systemie oświaty z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość,
- 2) innej lokalizacji prowadzenia zajęć.

4. Organizowanie nauki języka i kultury kraju pochodzenia dla uczniów niebędących obywatelami polskimi, w tym z Ukrainy i Białorusi

Stosownie do art. 165 ust. 15 ustawy - *Prawo oświatowe*, dla uczniów niebędących obywatelami polskimi, w tym uczniów przybyłych z Ukrainy od 24 lutego 2022 r., podlegających obowiązkowi szkolnemu, placówka dyplomatyczna lub konsularna kraju ich pochodzenia działająca w Polsce albo stowarzyszenie kulturalno-oświatowe danej narodowości mogą organizować w szkole, w porozumieniu z dyrektorem szkoły i za zgodą organu prowadzącego, naukę języka i kultury kraju pochodzenia. Szkoła udostępnia nieodpłatnie pomieszczenia i pomoce dydaktyczne.

Jednocześnie przepisy § 20 rozporządzenia *w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw* precyzują, że:

- 1) dla uczniów niebędących obywatelami polskimi, podlegających obowiązkowi szkolnemu placówka dyplomatyczna lub konsularna kraju ich pochodzenia działająca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo stowarzyszenie kulturalno-oświatowe danej narodowości mogą organizować w szkole naukę języka i kultury kraju pochodzenia, jeżeli do udziału w tym kształceniu zostanie zgłoszonych co najmniej 7 uczniów,
- 2) łączny wymiar godzin nauki języka i kultury kraju pochodzenia nie może być wyższy niż 5 godzin lekcyjnych tygodniowo,
- 3) dyrektor szkoły ustala w porozumieniu z placówką dyplomatyczną lub konsularną lub stowarzyszeniem dni tygodnia i godziny, w których może odbywać się w szkole nauka języka i kultury kraju pochodzenia.

Uprzejmie proszę Państwa Dyrektorów i Państwa Przedstawicieli organów prowadzących szkoły, aby umożliwiali organizowanie w szkołach nauki języka i kultury kraju pochodzenia dla uczniów niebędących obywatelami polskimi, podlegających obowiązkowi szkolnemu. Kontakt z językiem oraz rówieśnikami z kraju pochodzenia może wpłynąć na poczucie bezpieczeństwa ucznia w nowym środowisku szkolnym, a tym samym szybszą adaptację w nowych warunkach szkolnych.

Szanowni Państwo, życzę Państwu, aby rok szkolny 2023/2024 obfitował w sukcesy dydaktyczne i wychowawcze w pracy z uczniami przybywającymi z zagranicy.

Z wyrazami szacunku

Przemysław Czarnek
Minister
/ – podpisano cyfrowo/